

LIB. II. infinitarum dimensionum, mirum non est si x habeat radices infinitas. Quanquam autem sic posterius paradoxon resolvimus, tamen prius suam vim retinet, qua ad Logarithmicam infra Axem innumerabilia puncta discreta pertinere ostendimus.

517. Multo evidentius autem hujusmodi infinitorum punctorum discretorum existentia monstrari potest, per hanc æquationem $y = (-1)^x$: quoties enim x est numerus, vel integer par vel fractus habens numeratorem parem, erit $y = 1$: sin autem x sit numerus vel integer impar vel fractus, cujus tam numerator quam denominator sint numeri impares, erit $y = -1$, reliquis casibus omnibus, quibus vel x est fractio denominatorem parem habens, vel adeo numerus irrationalis, valor ipsius y erit imaginarius. Æquatio ergo $y = (-1)^x$ exhibebit innumerabilia puncta discreta ad utramque Axis partem intervallo $= 1$ posita, quorum ne bina quidem sunt contigua, hoc tamen non obstante, quæque bina ad eandem Axis partem sita, sibi tam erunt propinqua, ut intervallum sit data quavis quantitate assignabili minus. Inter duos enim Abscissæ valores quantumvis propinquos, non solum una sed infinitæ fractiones exhiberi possunt, quarum denominatores sint impares, ex his autem singulis nascuntur puncta ad æquationem propositam pertinentia: mentientur ergo hæc puncta duas Lineas rectas Axi parallelas ab eo utrinque intervallo $= 1$ distitas, in his enim Lineis nullum intervallum exhiberi potest in quo non unum, imo infinita puncta, æquatione $y = (-1)^x$ contenta, assignari queant. Hæc ea-

dem anomalia usuvenit in æquatione $y = (-a)^x$, aliisque huic similibus, ubi quantitas negativa ad exponentem indeterminatum elevatur. Hujusmodi ergo paradoxa, quæ in Curvis tantum transcendentibus locum habere possunt, hic exposuisse necesse erat.

518. Ad

518. Ad hoc ergo genus Curvarum a Logarithmis pendendum pertinent omnes æquationes, in quibus non solum Logarithmi occurrunt, sed etiam exponentes variabiles, quippe qui a Logarithmis ad numeros progrediendo oriuntur, unde istæ Curvæ etiam *exponentiales* vocari solent. Hujusmodi ergo

Curva erit, quæ in hac æquatione $y = x^x$, seu $ly = xlx$ continetur. Posito ergo $x = 0$, erit $y = 1$; si $x = 1$ erit $y = 1$; si $x = 2$, erit $y = 4$; si $x = 3$, erit $y = 27$, &c. Unde BDM exprimet formam hujus Curvæ ad Axem AP relatæ, ita ut, sumpta $AC = 1$, sit $AB = CD = 1$. Intra A & C autem Applicatæ erunt unitate minores; si enim sit $x = \frac{1}{2}$, erit $y = \frac{1}{\sqrt{2}} = 0,7071068$: minima vero erit Appli-

cata si capiatur Abscissa $x = \frac{1}{e} = 0,36787944$, fietque tum Applicata $y = 0,6922005$, uti in sequentibus docebitur. Quemadmodum autem hæc Curva ultra B sit comparata ut videamus, Abscissa x facienda est negativa, eritque $y = \frac{1}{(-x)^x}$, unde ista

pars ex meris punctis discretis constabit, ad Axem tanquam Asymptotam convergentibus. Cadent autem hæc puncta ad utramque Axis partem, prout x fuerit numerus vel par vel impar. Quin etiam infra Axem AP infinita hujusmodi puncta cadent, si pro x sumatur fractio denominatorem habens parem; posito enim $x = \frac{1}{2}$, erit & $y = + \frac{1}{\sqrt{2}}$ & $y = -\frac{1}{\sqrt{2}}$.

Curva ergo continua MDB in B subito terminatur, contra indolem Linearum algebraicarum: loco continuationis autem habebit puncta illa discreta; unde realitas istorum punctorum quasi conjugatorum eo luculentius perspicitur. Nisi enim hæc adesse concedantur, statui deberet, totam Curvam in puncto B subito cessare, id quod esset legi continuitatis contrarium, ideoque absurdum.

519. Inter infinitas alias hujus generis Curvas, quarum con-

LIB. II. structio per Logarithmos effici potest, dantur ejusmodi, quarum constructio non tam facile patet, quæ tamen ope idoneæ substitutionis absolvi queat. Talis est Curva æquatione $x^y =$

y^x contenta; ex qua quidem statim perspicitur, Applicatam y perpetuo æqualem esse Abscissæ x , ita ut recta ad Axem sub angulo semirecto inclinata æquationi satisfaciat. Interim tamen manifestum est hanc æquationem latius patere, quam æquationem pro recta $y = x$; neque igitur hanc vim æquationis $x^y = y^x$ exhaustire: satisfieri enim huic æquationi potest, etiam si non sit $x = y$; quoniam, si $x = 2$, etiam esse potest

TAB. XXV. $y = 4$. Præter rectam ergo $EA F$, æquatio proposita alias complectetur partes; ad quas inveniendas, ideoque ad totam Lineam Fig. 103. æquatione contentam exhibendam, ponamus $y = tx$, ut sit

$x^{tx} = t^x x^x$: unde, radice potestatis x extrahenda, erit $x^t = tx$ & $x^{t-1} = t$; ideoque habebitur $x = t^{\frac{1}{t-1}}$ & $y = t^{\frac{t}{t-1}}$. Vel, posito $t - 1 = \frac{1}{u}$, erit $x =$

$(1 + \frac{1}{u})^u$ & $y = (1 + \frac{1}{u})^{u+1}$. Hinc Curva, præter rectam $EA F$, habebit ramum RS ad rectas AG & AH , tanquam Asymptotas, convergentem, cujus recta AF erit Diameter. Secabit autem Curva rectam AF in puncto C ita ut sit $AB = BC = e$, denotante e numerum cujus Logarithmus est unitas. Insuper autem æquatio suppeditat innumerabilia puncta discreta, quæ cum recta EF , & Curva RCS æquationem exhaustiunt. Hinc ergo innumerabilia binorum numerorum x & y paria exhiberi possunt ut sit $x^y = y^x$, tales enim numeri in rationalibus erunt

$$\begin{array}{ll}
 x = 2 & y = 4 \\
 x = \frac{3^2}{2^2} = \frac{9}{4} & y = \frac{3^3}{2^3} = \frac{27}{8} \\
 x = \frac{4^3}{3^3} = \frac{64}{27} & y = \frac{4^4}{3^4} = \frac{256}{81} \\
 x = \frac{5^4}{4^4} = \frac{625}{256} & y = \frac{5^5}{4^5} = \frac{3125}{1024} \\
 & \&c.
 \end{array}$$

horum scilicet binorum numerorum alter ad alterum elevatus eandem quantitatem producit: sic erit

$$\begin{array}{l}
 2^4 = 4^2 = 16 \\
 \left(\frac{9}{4}\right)^{\frac{27}{3}} = \left(\frac{27}{8}\right)^{\frac{9}{4}} = \left(\frac{3}{2}\right)^{\frac{27}{4}} \\
 \left(\frac{64}{27}\right)^{\frac{256}{81}} = \left(\frac{256}{81}\right)^{\frac{64}{27}} = \left(\frac{4}{3}\right)^{\frac{256}{27}} \\
 \&c.
 \end{array}$$

520. Quanquam in his similibusque aliis Curvis infinita puncta algebraice possunt determinari, minime tamen Curvis algebraicis annumerari possunt, quoniam innumerabilia alia extant puncta, quæ algebraice nullo modo exhiberi possunt. Transcamus ergo ad alterum Curvarum transcendentium genus, quod Arcus circulares requirit: hic autem perpetuo radium Circuli, cujus Arcus constructionem ingrediuntur, unitate exprimo, ne pluribus characteribus calculus perturbetur. Curvas autem ad hoc genus pertinentes non esse algebraicas facile ostendi potest, etiamsi impossibilitas quadraturæ Circuli nondum sit evicta. Consideremus enim simplicissimam tantum hujus generis æquationem hanc $\frac{y}{a} = A. \sin. \frac{x}{c}$; ita ut Applicata y sit proportionalis Arcui Circuli, cujus Sinus est $\frac{x}{c}$. Quoniam enim eidem Sinui $\frac{x}{c}$ innumerabiles Arcus conveniunt,

LIB. II. niunt, Applicata y erit Functio infinitinomia; ideoque tam ipsa quam aliæ rectæ Curvam in infinitis punctis secabunt, quæ proprietas istam Curvam ab algebraicis clarissime distinguit. Sit s minimus Arcus sinui $\frac{x}{c}$ conveniens, & denotet π semicircumferentiam Circuli, erunt valores ipsius $\frac{y}{a}$ sequentes

$$s; \pi - s; 2\varpi + s; 3\pi - s; 4\pi + s; 5\pi - s; \&c. \\ -\pi - s; -2\varpi + s; -3\pi - s; -4\pi + s; -5\pi - s; \&c.$$

TAB. XXV. Sumta ergo recta CAB pro Axe, & A pro Abscissarum principio; erunt primo, posito $x=0$, Applicatæ $AA^1 = \pi a$, Fig. 104. $AA^2 = 2\pi a$, $AA^3 = 3\pi a$; &c. Itemque ex altera parte $AA^{-1} = \pi a$, $AA^{-2} = 2\pi a$, $AA^{-3} = 3\pi a$, &c.: atque per singula hæc puncta Curva transibit. Sumta vero Abscissa $AP = x$, Applicata Curvam in infinitis punctis M fecabit, eritque $PM^1 = as$, $PM^2 = a(\varpi - s)$, $PM^3 = a(2\varpi + s)$, &c. Curva ergo tota ex infinitis portionibus AE^1A^1 ; $A^1F^1A^2$; $A^2E^2A^3$; $A^3F^2A^4$; &c., similibus erit composita; ita ut singulæ rectæ Axi BC parallelæ, quæ per puncta E & F ducuntur, futuræ sint Curvæ diametri. Erit vero $AC = AB = c$, & intervalla E^1E^2 , E^2E^3 , E^1E^{-1} , $E^{-1}E^{-2}$, itemque F^1F^2 , F^1F^{-1} , $F^{-1}F^{-2}$, erunt singula æqualia $2a\varpi$. Curva hæc a LEIBNITIO est vocata *Linea Sinuum*, quoniam ejus ope cujusque Arcus sinus facile invenitur. Cum enim sit $\frac{y}{a} = A. \sin. \frac{x}{c}$, erit vicissim $\frac{x}{c} = \sin. A. \frac{y}{a}$. Si ponatur $\frac{y}{a} = \frac{1}{2} \pi - \frac{z}{a}$, fiet $\frac{x}{c} = \cos. A. \frac{z}{a}$; sicque simul habetur *Linea Cosinum*.

§ 21. Simili modo ex hac consideratione oritur *Linea Tangentium*, cujus æquatio erit $y = A. \tan. x$, positis brevitatis ergo $a=1$ & $c=1$; hinc ergo convertendo fit $x = \tan. A. y = \frac{\sin. y}{\cos. y}$, cujus Curvæ figura facile ex natura Tangentium colligitur.